

## Ο ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ ΜΕΝΑΙΧΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ ΤΗΣ ΛΑΦΡΙΑΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ

Ἡ Ναύπακτος ἀνέδειξε κατὰ τὴν ἀρχαιότητα δύο με-  
γάλους καλλιτέχνες, τὸ γλύπτη Μέναιχμο καὶ τὸ σὺγχρονό  
του ἀγαματοποιὸ Σοῖδα. Ὁ Μέναιχμος γύρω στὰ 490  
π. Χ. ἦρθε στὴν Πάτρα καὶ ἐδῶ κατασκευάσας ἕνα χρυσελε-  
φάντινο ἀγάλμα τῆς Ἀθηνᾶς, ποὺ τὸν ἐδόξασε.

Μὲ τὴ συνεργασία τῶν δύο Ναυπακτιῶν Μεναιχμοῦ καὶ  
Σοῖδα κατασκευάσθηκε καὶ στήθηκε πάνω στὸ λόφο τῆς  
Καλυδῶνος χρυσελεφάντινο ἀγαλμα τῆς Λαφρίας Ἀρτέμι-  
δος. Ἀπομίμηση αὐτοῦ τοῦ ἀγάλματος πιστεύεται πῶς  
βρέθηκε στὴν Πομπηία.

Μετὰ τὴ ναυμαχία τοῦ Ἀκτίου (2 Σεπτεμβρίου τοῦ  
31 π.Χ.), ὅπου νικήθηκε ὁ Ἀντώνιος, ὁ Αὐγουστός, ἐπει-  
δὴ ἡ Ναύπακτος εἶχε συνταχθεῖ μὲ τὸν Ἀντώνιο, κατὰ τὸ  
ἐπόμενο ἔτος, δηλ. τὸ 30 π.Χ. παρέδωσε τὴ Ναύπακτο  
στοὺς Πατρινούς. Σὲ λίγο, ὁλόκληρη σχεδὸν ἡ Αἰτωλία πε-  
ριῆλθε στοὺς κατοίκους τῆς Ἀχαΐας.

Μετ' αὐτὰ, ὁ Αὐγουστός, θέλοντας, λόγῳ τῆς θέ-  
σεώς της, νὰ κάνει τὴν Πάτρα κέντρο ἐμπορίου ἀλλὰ καὶ  
κέντρο τῶν στρατιωτικῶν τῶν δυνάμεων, ἀνακαίνισε τὴν  
πόλιν καὶ τὴν ἐξωράισε.

Ἐνα ἀπὸ τὰ ἀγάλματα ποὺ στόλισαν τότε τὴν Πάτρα  
ἦταν καὶ τὸ ἀγαλμα τῆς Λαφρίας Ἀρτέμιδος, ποὺ πῆρε ὁ  
Αὐγουστός ἀπ' τοὺς Κολυδωνίους, ὅπως μετέφερε καὶ ἀπὸ  
τὸ ναὸ τῆς Ἀλέας Ἀθηνᾶς, στὴν Τεγέα, τὸ ὁμώνυμο ἀγαλ-  
μα.

Ὁ Πausanias μᾶς ἀναφέρει χαρακτηριστικὰ ἐπὶ τοῦ  
θέματος: «Ὅταν ἡ Καλυδὼν καὶ ἡ ὑπόλοιπη Αἰτωλία ἐρη-  
μώθηκε ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα Αὐγουστό, γιὰ νὰ πάρουν  
οἱ Αἰτωλοὶ μέρος στὸ συνοικισμό τῆς Νικοπόλεως, μετα-  
φέρθηκαν ἐκεῖ τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ ἀγάλματα τῆς Αἰ-  
τωλίας καὶ τῆς Ἀκαρνανίας. Τότε ἔδωκε στοὺς Πατρινούς  
τὰ πῖθ πολλὰ ἀπὸ τὰ λάφυρα τῆς Καλυδῶνος, καὶ ἀνάμεσά  
τους τὸ περίφημο ἀγαλμα τῆς Λαφρίας Ἀρτέμιδος, ποὺ  
στὶς μέρες τοῦ δρικοῦσαν στὴν Ἀκρόπολιν τῶν Πατρῶν  
καὶ οἱ Πατρίνοι τὸ τιμοῦσαν ξεχωριστά.

Τὸ ἀγαλμα παρίστανε χαρακτηριστικὰ τὴ θεὰ νὰ κυ-  
νηγᾷ.

Γιὰ τὸ ὄνομα «Λαφρία», μᾶς ἀναφέρει ὅτι ἡ θεὰ τὸ πῆ-  
ρε ἀπὸ κάποιον Φωκαεᾶ τὸ ἀρχαῖο δηλ. ἀγαλμα τῆς θεᾶς  
τὸ εἶχε κατασκευάσει γιὰ τοὺς Καλυδωνίους ὁ Λάφριος,  
γιὸς τοῦ Κασταλίου τοῦ Δελφοῦ· αὐτός, λέει ὁ Pausanias,  
ἦταν ἡ αἰτία νὰ ὀνομασθεῖ Λαφρία ἡ θεὰ.

Τέλος ὁ Pausanias μᾶς δίνει τὴν πληροφορία ὅτι οἱ  
Πατρίνοι, γιὰ νὰ τιμοῦν τὴ θεὰ, καθιέρωσαν τὴ γιορτὴ «Λά-  
φρια», ποὺ τελοῦσαν κάθε χρόνο.  
Πάτρα 4—3—73

Δημοσθένης Δ. Πατακόπουλος

## ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

### ΣΟΝΝΕΤΟ

Εἶναι τὸ ἐσάνς ποὺ κάνει τὸ σθημένο  
πτῶμα σα, δεσποινίς, ἐλκυστικό.  
Εἶναι τὸ ἐσάνς τὸ μόνο ἡδονικὸ  
μπιζοῦ ποὺ μᾶς μεθὰ τὸν παγωμένο

πόθο καὶ μᾶς κερνᾷ τὸ μυστικὸ  
τῆς ἡδονῆς. Εἶν' τὸ θαλασσωμένο  
αἰώνιο φῶς ποὺ λάμπει ὡς λυρικὸ  
ρεφραίν, σὲ κάποιον τάφο σφραγισμένο.

Εἶναι ἕνας Σατανᾶς ποὺ κυριεύει  
τὸ πνεῦμα μας γιὰ ἐκστάσεις καὶ θεωρεῖ  
τὸ σῶμα μας γιὰ ἐφάμιλλους σπασμούς.

Εἶναι ἡ σταγόνα αὐτὴ ποὺ μεταβάλλει  
τὴ σκέψη μας σὲ ὠχρὸ καπνὸ κι' αἰθάλη,  
τὸ μάτι μας σὲ ἀτέλειωτους λυγμούς.

ΒΑΣ. ΚΑΘΑΡΕΙΟΣ

### STABAT MATER

Μονάκριβε, τὸν τάφο σου  
δὲν ἔχω νὰ στολίσω,  
μὲ μάρμαρα νὰ ντύσω  
καὶ κρύσταλλα μαδιά.

Αὐτὸ τ' ἀγριολούλουδο  
δέξου, τὸ μαραμένο,  
σὲ δάκρυα πνιγμένο  
δγαλμένα ἀπ' τὴν καρδιά.

ΤΑΣΟΣ ΤΣΕΜΟΣ

### ΣΤΙΓΜΗ

Τὸ πρωῒ οἱ ἀχτίνες τοῦ ἡλίου  
περνοῦν ἀνάμεσα ἀπ' τὰ δροσολουσμένα φύλλα τῶν δέν-  
(δρῶν)

κι ἀνάμεσα ἀπ' τὸ ζμίξιμο  
γεννιῶνται χιλιάδες στραφαλιζόντα χρώματα, τὸ τόξο τῶν  
(οὐράνιο)

Γεῖά σου, Ζωή, χαρά.

Τὸ μεσημέρι ὁ ἥλιος κατακέφαλα  
χτυπάει τὸ μέτωπο τὸ ἰδρωμένο, ψήνει τὰ χέρια καὶ τὰ πό-  
(δια, τὴν ψυχὴ)

καὶ πάνω κεῖ στὴν προσπάθεια  
γονατίζεις καὶ παρακαλεῖς τὴ δροσιά τούρανου.  
Κουράγιο, Ζωή, Ἀγώνας.

Τὸ δράδυ στὸ γέριμα ὁ ἥλιος  
καίει τ' ἀποκαΐδια τῆς πίστης καὶ τοῦ ὄνειρου σ' ἕνα σκο-  
(τεῖνο χρωματισμὸ  
καὶ φεύγοντας ἢ στὴ γαλάζια θάλασσα μέσα ἢ πίσω ἀπὸ  
(τὰ δονᾶ)

ἀφήνει στὸν πλανήτη μας μόνο μιὰ ἡλιαχτίδα ἐλπίδας  
πλάι σ' ἕνα δεμάτι ὄνειρα καμένα  
'Αφήνει μιὰ χαραμάδα φῶς  
πλάι στὴν ἀποσκοτεινισμένη Πίστη.  
Εἶν' ἡ Ζωὴ προσπάθεια χελιδονιοῦ νὰ χτίσει τὴ φωλιά του

ΦΙΛΙΠΠΟΣ Κ. ΛΟΥΚΕΡΗΣ

### ΠΡΟΔΟΣΙΑ

Δώσαμε τὸ χέρι καὶ ἕνα φιλὶ  
πιστεύοντας πῶς ἦταν ἡ ὑλοποίηση τῆς ὑπόσχεσης 'Εκεί-  
(νου)

Λύσαμε τὰ χέρια  
καὶ κρατούσαμε τρία καρφιά.

ΤΑΣΟΣ ΜΑΥΡΑΓΑΝΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΙΚΗ